

Українська література 9 клас

Вчитель Леся Білоус

lesiab2016@gmail.com

04/12/2025

Переказувати

Арешт і заслання

Навесні 1846 року Шевченко прибув до Києва. У квітні Тарас пристав до Кирило-Мефодіївського братства, таємної політичної організації, заснованої з ініціативи Миколи Костомарова. У березні 1847 року, після доносу, почалися арешти членів братства. Шевченка заарештували 1847 на дніпровській переправі, коли він повертався до Києва, відібрали збірку «Три літа», та відправили під конвоем до Петербурга й ув'язнили в казематі так званого Третього відділу. Під час допитів поет виявив неабияку мужність і незалежність: він не зрікся своїх поглядів і не виказав нікого з братчиків. Перебуваючи біля двох місяців за ґратами, Шевченко продовжував писати вірші, що їх згодом об'єднав у цикл «В казематі». Серед в'язничних мурів, чекаючи кари, Шевченко зміг написати таку рідкісну перлину лірики, як вірш «Садок вишневий коло хати...». Безмежну любов до України поет висловив у вірші, що починається рядками «Мені однаково, чи буду / Я жить в Україні, чи ні».

За сатиру над імператрицею імператор покарав Шевченка набагато тяжче, ніж інших притягнених до слідства братчиків: заслав в солдати до Оренбурга. На вирокі він власноручно дописав: «Під найсуворіший нагляд і з заборonoю писати й малювати». В Орській фортеці всупереч суворій забороні, Шевченко продовжував крадькома малювати і писати вірші. За того часу Шевченко написав поеми «Княжна», «Варнак», «Іржавець», «Чернець», «Москалева криниця» та багато поезій. Поет цікавився життям казахів, що кочували в околицях фортеці, вивчав їх пісні й легенди та малював сценки з їхнього побуту.

Семирічне перебування поета в Новопетровській фортеці — це найважчі часи в його житті. Та — незважаючи на найсуворіший нагляд, на моральні страждання і фізичне виснаження — Шевченко таємно продовжував малярську й літературну діяльність.

Тільки через 2 роки після смерті Миколи клопотання друзів увінчалися успіхом, і поета звільнено з заслання у 1857 р.